

GV Thuis Update

Tweemaandelijks projectnieuws Geestelijke Verzorging Thuis
maart 2022

Er zit volop leven in het werkveld Geestelijke Verzorging in de thuissituatie. De Centra voor Levensvragen nemen een centrale plek in bij het coördineren van gesprekken, scholing en multidisciplinair overleg. Er wordt nauw samengewerkt met professionals en vrijwilligers in zorg en sociaal domein, en deze samenwerking blijft groeien. De cijfers laten aanhoudende groei bij de Centra zien in 2021: het concept slaat aan, maar er is ook nog veel te doen. Per 1 maart startte de voorbereiding op een expertisefunctie Geestelijke Verzorging Thuis, die praktijk, onderwijs en onderzoek moet gaan bundelen. Twee rapporten vanuit de Raad voor de Samenleving stimuleren de inzet voor zingeving, het normaliseren van het sterven in de samenleving, en het op tijd leren spreken over leven en dood. De Franse schrijver Malraux verwoordde het aldus: *“De dood is alleen belangrijk omdat het ons doet nadenken over de waarde van het leven.”*

De komende tijd kun je nieuwe artikelen en instrumenten verwachten die de toegankelijkheid en bekendheid van Geestelijke Verzorging Thuis verder zullen bevorderen. In onderwijs en onderzoek wordt ook het nodige gedaan. In deze update vind je volop inspiratie en informatie om een bijdrage te kunnen leveren. Alle goeds bij alle inspanningen voor dit mooie werkgebied!

Guido Schürmann, projectleider Geestelijke Verzorging Thuis

Praatkaart: 'Vragen over leven en dood als je niet meer beter wordt - Praten met een geestelijk verzorger'

Groeiende aandacht voor zingeving en geestelijke verzorging

In recente edities van de vakbladen [Nursing magazine](#) > en [WMO magazine Doen](#) > komt de waarde van geestelijke verzorging goed naar voren aan de hand van praktijkvoorbeelden. Tijdschrift voor Praktijkondersteuners en Praktijkverpleegkundigen publiceert in april een uitgebreid artikel van praktijkondersteuner Somatiek en Ouderenzorg Wendy de Bruijn over de aandacht voor zingevingsvragen in haar praktijk.

ZonMw publiceert een [reeks interviews](#) > over Zinvol samenwerken bij levensvragen (zie kopje Onderzoek).

Pharos, het landelijk expertisecentrum dat bijdraagt aan het terugdringen van grote gezondheidsverschillen, ontwikkelde [informatiekaarten](#) over diverse onderdelen van palliatieve zorg. Deze ondersteunen het gesprek tussen zorgverlener en patiënt met begrijpelijke taal en afbeeldingen. Download de kaart [‘Vragen over leven en dood als je niet meer beter wordt - Praten met een geestelijk verzorger.’](#) >

Deel de artikelen in je netwerk!

Verschillende aspecten van geestelijke verzorging in drie korte films

In het tweede kwartaal van 2022 staan er weer een aantal activiteiten gepland, waaronder het maken van drie korte films:

- Een korte animatie over geestelijke verzorging thuis
- Een film die situaties laat zien waarin een geestelijk verzorger in gesprek is met een cliënt
- Een film die aandacht vraagt voor de beroepsgroep van wijkverpleegkundigen: Hoe herkennen en begeleiden zij levensvragen in hun werk? Wanneer verwijzen ze door?

Bekijk ook de eerder ontwikkelde reeks korte films op [Praten over levensvragen](#) >

Organiseer een activiteit op de Dag van de Levensvragen

Levensvragen zijn niet altijd gemakkelijk onder de aandacht te brengen. Waar gaat het eigenlijk over? Bij wie moet je zijn als je er meer over wilt weten? De landelijke Dag van de Levensvragen op 25 juni besteedt hier extra aandacht aan. Ben je geestelijk verzorger, sociaal werker of vrijwilliger en verbonden aan, of betrokken bij, een Centrum voor Levensvragen? Grijp deze dag aan om meer bekendheid te genereren en organiseer een activiteit voor collega's, verwijzers of (potentiële) cliënten: denk aan een workshop, les, (digitaal) levensvragenontbijt of ingezonden brief. Vind je het uitdagend om iets te bedenken? We helpen je graag met beschikbare presentaties, posters, factsheets, strips en filmpjes.

Kijk op dagvandelevensvragen.nl > voor inspiratie en PR materiaal. Hier kun je ook eenvoudig je activiteit aanmelden.

‘Aandacht voor geestelijke verzorging’: Jaarkalender en communicatiekit

Wil je enkele keren per jaar aandacht vragen voor geestelijke verzorging thuis in jouw netwerk? De leden van het project [Profilering Geestelijke Verzorging](#) hebben een jaarkalender met themadagen ontwikkeld om je op weg te helpen. Alle materialen en middelen vind je in een handige communicatiekit. Gebruik dit met je collega's als startpunt voor een eigen jaarkalender.

[Download de communicatiekit voor 1 april 2022](#) >

Onderwijs en trainingen: successen uit de jaarreportages

De modules 'Specialisatie Geestelijke Verzorging Thuis' en 'Train-de-Trainer' zijn in 2021 én 2022 volledig volgeboekt. De ervaringen van cursisten zijn uiterst positief, zowel waar het gaat om nieuwe vaardigheden die een geestelijk verzorger in de thuissituatie zich eigen moet maken, als in de aandacht voor zingeving en spiritualiteit die bij anderen in zorg en welzijn kan worden bevorderd.

Christien Begemann heeft de module 'Zingeving aan Beleidsmakers' afgerond. Het materiaal kan op diverse plekken in gemeenten worden gebruikt, zodat vanuit het niveau van beleidsmakers de groeiende aandacht voor zingeving in de samenleving kan worden benut.

Komende tijd wordt een start gemaakt met de module 'Bewustwordingsarrangementen'. Ook wordt er gewerkt aan een theaterproductie, die de interventies van een geestelijk verzorger inzichtelijk maakt. Deze productie wordt ook op film vastgelegd.

Project: Harmonisatie van taal

In het tweede kwartaal van dit jaar start het project 'Harmonisatie van taal' uit het onderwijsplan 'Zingeving in zorg en sociaal domein.' Doel van dit project is om studenten in diverse disciplines te leren om dezelfde termen en begrippen te gebruiken voor het domein van zingeving en levensbegeleiding. Vanuit de Radboud Universiteit is prof.dr. Yvonne Engels betrokken, vanuit de VGVZ Karin Seijdel.

[Download het onderwijsplan 'Zingeving in zorg en sociaal domein' >](#)

Uitgesteld: Symposium community Onderwijs en Zingeving

Op 12 mei zou in de Bergkerk te Amersfoort het symposium plaatsvinden van de community Onderwijs en Zingeving met als thema 'overlap en eigenheid' en een lezing van prof. dr. Yvonne Engels en workshops. Het symposium vindt niet plaats op 12 mei, maar op een nader aan te kondigen datum. Blijf op de hoogte van de nieuwe datum via de nieuwsbrief. Meld je alvast aan via [Karin Seijdel >](#)

Willemien Schep, netwerkcoördinator palliatieve zorg en projectleider Geestelijke Verzorging Thuis en Aliza Damsma, actieonderzoeker 'Zinvol samenwerken in de thuissituatie'

Interviews actieonderzoeken Zingeving en Geestelijke Verzorging Thuis

Hoe kan aandacht voor zingeving in de thuissituatie ingebed worden, rekening houdend met mogelijkheden van professionals en behoeften van de zorgvrager? Om deze vraag te beantwoorden investeert ZonMw in het ontwikkelen en implementeren van kennis. Bijvoorbeeld door het financieren van actieonderzoek. 7 actieonderzoeken binnen het programma Zingeving en Geestelijke verzorging ondersteunen de projectleiders Geestelijke Verzorging bij deze inbedding.

In een [interviewreeks](#) vertellen de actieonderzoekers en projectleiders Geestelijke Verzorging over het belang van samenwerking, de resultaten en implementatie. Lees ook het interview over het actieonderzoek [‘Zinvol samenwerken in de thuissituatie’](#) >

Subsidieoproep: Zorg voor Zingeving

De laatste ZonMw-call in de reeks Zingeving en Geestelijke verzorging staat online. De huidige Kenniswerkplaats Zingeving en Geestelijke verzorging wordt uitgenodigd tot een stevige uitbreiding naar thema's en beroepsgroepen in eerste lijn en het sociaal domein. Op basis van ingediende plannen voor leernetwerken en brancheprojecten, is de Kenniswerkplaats druk bezig met de ontwikkeling van de aanvraag.

[Meer informatie over de Kenniswerkplaats](#) >

[Meer informatie over de subsidieoproep](#) >

De Netwerken Integrale Kindzorg (NIK) hebben sinds de start van het subsidieprogramma 'Impuls Geestelijke Verzorging Thuis' begeleiding kunnen bieden aan meer dan 200 kinderen die een ouder gaan verliezen of zijn verloren. Een grote groep geestelijk verzorgers en rouw- en verliesbegeleiders, die geschoold zijn om kinderen bij levensvragen of rouw- en verlies te begeleiden, zijn verbonden aan de NIK.

Voor kinderen van een ongeneeslijk zieke ouder blijkt tot nu toe nog weinig aandacht te zijn binnen de palliatieve zorg. Het vinden en bieden van de juiste ondersteuning hangt vaak af van de kennis en het netwerk van de zorgverleners van de zieke ouder. En dat terwijl goede (rouw- en verlies-) begeleiding preventief werkt en heel belangrijk kan zijn voor de verdere ontwikkeling van het kind. Het is daarom van belang dat binnen de begeleiding van de palliatieve ouder ook aandacht is voor de vraag hoe ouders hun kind(eren) kunnen begeleiden in deze moeilijke fase en waar ouders extra ondersteuning kunnen vinden.

De ervaringen van de NIK hebben inmiddels tot waardevolle initiatieven en samenwerkingen geleid. Zo is er vanuit een samenwerking tussen het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg en 'de Moppies' een [onderzoek uitgevoerd](#) naar de behoeften van deze kinderen en hun zieke ouders en is er in het verlengde van dit onderzoek [online informatie](#) voor ouders en zorgprofessionals ontwikkeld.

Daarnaast lopen andere verdiepende onderzoeken naar deze doelgroep. Er is een [informatie- en doe-boekje voor kinderen](#) verschenen en de landelijke werkgroep KIEZO (Kinderen Ernstig Zieke Ouder) is in het leven geroepen. Deze werkgroep, die een ambassadeursfunctie vervult, heeft zich tot doel gesteld een *whitepaper* te schrijven en ontwikkelingen voor deze doelgroep te stimuleren. Op deze manier wil de werkgroep haar steentje bijdragen aan betere informatievoorziening en begeleiding. [Meer info over de werkgroep vind je hier >](#)

Het borgen van van Geestelijke Verzorging Thuis in wetgeving

We zijn ons ervan bewust dat Geestelijke Verzorging Thuis ooit in wetgeving geborgd zal zijn. Dat vraagt om goede voorbereiding, ook al zal het niet snel gebeuren. Eén van de wetten waar je aan kunt denken als het om borging gaat is de WMO. Niet de makkelijkste wet, omdat er veel gemeenten in Nederland zijn die de middelen van de WMO beheren. Tegelijkertijd is deze wet een stuk toegankelijker dan landelijke wetgeving.

Goede contacten helpen om te praten over de inzet van Geestelijke Verzorging Thuis, ook wanneer het gaat om cliënten die buiten de subsidieregeling vallen. Het valt op dat er daarbij door geestelijk verzorgers veel uren worden geïnvesteerd in het bouwen van het netwerk in het sociaal domein en het opbouwen van contacten met burgers.

De **training** van Wout Huizing en Marjo van Bergen biedt waardevolle bouwstenen. Een lange adem en heldere toekomstvisie zullen helpen om lokaal en regionaal stappen te zetten in samenwerking en financiële ondersteuning van Geestelijke Verzorging Thuis met (o.a.) middelen uit de WMO, op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

ONDERSTEUNING NETWERKEN

Ondersteuning Geestelijke Verzorging Thuis 2022

Per 1 januari 2022 zijn de werkorganisaties van Coöperatie PZNL en Stichting Fibula geïntegreerd tot Stichting PZNL. In de komende maanden wordt de integratie nader uitgewerkt. Tot die tijd worden de Fibula-huisstijl en e-mailadressen eindigend op @stichtingfibula.nl gebruikt.

Nieuws en instrumenten delen in het netwerk?

Staat er iets in deze update dat interessant is voor collega's?

Hier een handig overzicht met meer links om te delen.

[Raad van Volksgezondheid & Samenleving: Leven met het einde in zicht – De waarde van een brede benadering >](#)

[Raad van Volksgezondheid & Samenleving: Stervelingen – Beter samenleven met de dood >](#)

[Expertisefunctie geestelijke verzorging thuis >](#)

[Praten over levensvragen: inspirerende voorbeelden, instrumenten en nieuws >](#)

[Nursing Magazine: casus levensvragen: 'Ik voel dat dit oudere echtpaar erdoorheen zit' >](#)

[WMO Magazine Doen: Signaleren, aandacht en begeleiding en zingevingsvragen >](#)

[Praatkaart: Vragen over leven en dood als je niet meer beter wordt – Praten met een geestelijk verzorger >](#)

[Infographic Long covid: samen werken aan herstel thuis \(download\) >](#)

[Dag van de Levensvragen: communicatiekit \(download\) >](#)

[Download het Onderwijsplan Zingeving in zorg en sociaal domein >](#)

[Kenniswerkplaats – Zorg voor zingeving in de thuisituatie >](#)

[Interviewreeks actieonderzoeken: Zingeving en geestelijke verzorging thuis >](#)

[Onderzoek naar informatiebehoefte ongeneeslijk zieke ouder en het kind >](#)

